

4. Лоскутов Т.О.. Кримінальне процесуальне регулювання строків забезпечення реалізації прав, свобод і законних інтересів людини. *Порівняльно-аналітичне право*, № 1, 2015. С. 313-315
Електронне наукове видання. Ужгородський національний університет.

Задорожний Олександр Павлович,
здобувач наукового ступеня доктора
філософії кафедри оперативно-розшукової
діяльності Національної академії внутрішніх
справ

РОЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО АГЕНТСТВА ПРИКОРДОННОЇ ТА БЕРЕГОВОЇ ОХОРОНИ (FRONTEx) ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ МІЖНАРОДНОГО РОЗШУКУ

Однією із міжнародних організацій, яка надає допомогу у протидії злочинності та наведенню порядку на кордонах України є Європейське агентство прикордонної та берегової охорони (Frontex).

Frontex (фр. *Frontières extérieures* в перекладі-зовнішні кордони, повна назва агентства (анг. *European Border and Coast Guard Agency*, що в перекладі означає – Європейське агентство прикордонної та берегової охорони [1]).

Основною метою організації є сприяння, координація та розвиток управління європейським кордоном відповідно до Хартії ЄС про основні права та концепції інтегрованого управління кордонами.

Європейське агентство прикордонної та берегової охорони відіграє ключову роль у боротьбі та попередженні транскордонної злочинної діяльності, контрабанді викрадених транспортних засобів, наркотиків, тютюнових виробів, алкогольної продукції (акцизних товарів), вогнепальної зброї або торгівлю небезпечними матеріалами. Також це стосується такого виду кримінальних правопорушень, як екологічні злочини [1].

Також агентство, підтримує держави-члени у перевірці, дебрифінгу, ідентифікації і знятті відбитків пальців мігрантів та іншим транскордонним злочинам, в тому числі і у вигляді сприяння затриманню злочинців, що перебувають у міжнародному розшуку.

Крім цього він ділиться будь-якими відповідними розвідданими, зібраними під час своїх операцій, з відповідними національними правоохоронними органами та Європолем.

Європейське агентство прикордонної та берегової охорони також надає технічну та логістичну підтримку національним органам у виявленні осіб, які перебувають у міжнародному розшуку.

Важливою обставиною у здійсненні міжнародного розшуку злочинців є завдання Frontex по координації та організації спільних

операцій та швидкого втручання на кордоні для надання допомоги державам-членам на зовнішніх кордонах.

Агентство розгортає групи європейської прикордонної та берегової охорони, включаючи 1500 прикордонників та інший відповідний персонал для швидкого втручання. Члени груп швидкого реагування повинні надаватися державами-членами на запит агентства [1].

Frontex має можливість використовувати судна, літаки, транспортні засоби та інше технічне обладнання, надане державами-членами для проведення своїх операцій.

Також треба наголосити, що працівники Агентства співпрацюють з національними органами з охорони кордонів та правоохоронними органами країн членів ЄС в разі коли перетинають кордон особи, які перебувають в міжнародному розшуку. Однак згідно з нормами права ЄС затримання такої особи є компетенцією національних органів держави, яка оголосила дану особу в розшук.

Це означає, що працівники Frontex можуть сприяти у виявленні осіб, які перебувають у міжнародному розшуку та повідомляти про це національні органи. Проте фактичне затримання такої особи і подальші правові дії повинні здійснюватися національними правоохоронними органами.

Відповідний механізм обміну інформацією та спільного аналізу ризиків погоджений на рівні керівників Державної прикордонної служби України та Агентства Frontex. Він базується на інформації Frontex та всіх учасників EB-RAN. Спільний звіт складається з опису й аналізу випадків нелегальної міграції, незаконного перетинання кордонів на східних ділянках зовнішнього кордону ЄС, а також містить регіональний аналіз шляхів нелегальної міграції, способів їх використання [2, С. 23].

Відповідно до концепції європейського інтегрованого управління кордонами, Агентство координує свою діяльність, пов'язану з транскордонною злочинністю, також з Європолем та іншими відповідними учасниками. Frontex розробила систему для збору персональних даних про підозрюваних у злочинах, зібраних під час своїх спільних операцій, і передає проаналізовані персональні дані Європолу. Frontex також активно бере участь у програмі EU Policy Cycle/European Multi disciplinary Platform Against Criminal Threats (EMPACT), яка була створена для боротьби з транснаціональною та організованою злочинністю в Європі.

Так, Frontex входить до складу Керівної групи для проекту «Підтримка ЄС для зміцнення інтегрованого управління кордонами в Україні (EU4IBM)». Цей проєкт фінансується Європейською Комісією та спрямований на наближення української системи управління кордонами до стандартів та найкращих практик інтегрованого

управління кордонами ЄС шляхом проведення заходів із виявлення та усунення прогалін, які виникають під час впровадження національних реформ [3, С. 387].

У контексті співробітництва України з Frontex, як з агенцією ЄС, важливо відмітити, що у головному нормативному документі про співробітництво з ЄС – Угоді про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони 2014 р. (далі – Угода про асоціацію) [4] відсутні положення про правове регулювання відносин з агенцією.

Нормативне регулювання взаємодії Frontex із Україною в особі Державної прикордонної служби України (далі-ДПСУ), яка є головним національним органом у сфері управління кордонами, здійснюється на основі укладених міжнародних угод в рамках ст. 16 Угоди про асоціацію. Остання закріплює правові засади співробітництва у сфері спільного управління міграційними потоками, розвитку всеохоплюючого діалогу щодо всіх питань у сфері міграції та ефективної імплементації принципу інтегрованого управління кордонами [4].

Крім того, 11.06.2007 р. у м. Люксембург була підписана Робоча домовленість про встановлення оперативного співробітництва між Європейською агенцією з питань управління оперативним співробітництвом на зовнішніх кордонах держав-членів ЄС і Адміністрацією ДПСУ (далі – Робоча домовленість) [4]. Цей міжнародний документ, який є актом м'якого права, містить перелік цілей та основних напрямків співпраці, які є характерними для більшості угод такого роду [3, С. 390].

На виконання Робочої домовленості 24 липня 2019 року Кабінет Міністрів України схвалив Стратегію інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року [5].

Отже, українська стратегія має на меті посилити співробітництво з Frontex по таким напрямкам діяльності: обмін інформацією, аналіз ризиків, професійна підготовка співробітників ДПСУ, оперативне співробітництво [3, С. 387].

З цією метою започатковано переговорний процес з Європейською комісією щодо укладання Угоди про статус представників Frontex в Україні, що надасть правових підстав до більш тісного співробітництва з даною інституцією ЄС.

Підсумовуючи вищевикладене треба зазначити, що співпраця України з рядом міжнародних організацій в тому числі з Європейським агентством прикордонної та берегової охорони (Frontex) дає вкрай позитивні результати, щодо подолання негативних тенденцій, які відбуваються на кордонах України, а також остання допомагає ДПСУ та іншим національним органам України (МВС,

СБУ, ДБР, НАБУ, Генеральній прокуратурі України) в укріпленні власної безпеки, протидії викликам транскордонної злочинності та надання підтримки національним органам у виявленні осіб, які перебувають у міжнародному розшуку, що є вкрай необхідним в такий складний час.

Список використаних джерел

1. Frontex (Європейське агентство прикордонної та берегової охорони). Офіційний сайт. URL: <https://frontex.europa.eu>. (дата звернення: 20.02.2023).

2. European Commission, Migration and home affairs. (офіційний сайт Європейського Союзу) URL: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen-borders-and-visa/border-crossing/eurosur_en (дата звернення: 15.03.2023);

3. Гнітій А.О. Міжнародно-правові засади співробітництва України із FRONTEX. Аналітично-порівняльне правознавство. № 4 (2022). С. 386-390 URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/267865/263652> (дата звернення: 16.03.2023);

4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони 2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text. (дата звернення: 18.03.2023);

5. Про схвалення Стратегії інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 687-р. Дата оновлення: 24.02.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/687-2019-%D1%80#Text> (дата звернення: 20.03.2023).

Зарубей Вікторія Володимирівна,

професор кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, професор

ОСОБЛИВОСТІ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ РОСІЇ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

З початку агресії росії проти нашої держави в лютому 2014 року звернення до Європейського суду з прав людини з міждержавними заявами проти уряду російської федерації стало одним із пріоритетних напрямів захисту інтересів України.

У зв'язку з агресією росії проти України, що має своїм наслідком масові порушення прав людини в Автономній Республіці Крим та м. Севастополь, тимчасово окупованій території Донецької та